

DRUK Nr 312

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŁOMŻY**18-400 Łomża, ul. Nowogrodzka 1
REGON 450708638, NIP 718-12-19-408
PUP.OK.0613-5/TS/16

Urząd Miejski w Łomży
Centrum Obsługi Mieszkańców
W P Ł Y N Ę Ł O

2016 -02- 24

Ilość zał
Nr dz 4903 Podpis

Łomża, 2016-02-22

**Pan
Wiesław Grzymała
Przewodniczący
Rady Miejskiej Łomży**

Przekazuję „Informację o aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz zapoznanie się z formami przeciwdziałania bezrobociu i środkami na te działania przeznaczonymi w 2016 roku. Bezrobocie wśród osób młodych i osób niepełnosprawnych na terenie miasta”.

Z poważaniem

**DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY**
Mieczysław Bieniek

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŁOMŻY**

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ŁOMŻY**
18-400 Łomża, ul. Nowogrodzka 1
REGON 450708638, NIP 716-12-19-408

**Informacja o sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz zapoznanie się z formami przeciwdziałania bezrobociu i środkami na te działania przeznaczonymi w 2016 roku.
Bezrobocie wśród osób młodych i osób niepełnosprawnych, na terenie miasta.**

*Material został opracowany
na podstawie danych statystycznych
i opracowań
GUS, WUP w Białymstoku
i PUP w Łomży
oraz
Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy
i Prognoz Gospodarczych*

Łomża – luty 2016 roku

**ANALIZA RYNKU PRACY MIASTA ŁOMŻA,
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB W WIEKU
PONIŻEJ 30 ROKU ŻYCIA I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

I. Rynek pracy na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży ze szczególnym uwzględnieniem Miasta Łomża na prawach powiatu

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży jest jednostką samorządową wspólną dla Miasta Łomży i Powiatu Łomżyńskiego, funkcjonującą pod zwierzchnictwem Starosty Łomżyńskiego, na mocy porozumienia zawartego w dniu 18 stycznia 2000r. pomiędzy Prezydentem Miasta a Starostą Łomżyńskim. Zadania realizowane przez Urząd wynikają z przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 roku poz. 674 z późn. zm.). Podstawą działania urzędu jest Statut Powiatowego Urzędu Pracy przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/208/06 Rady Powiatu Łomżyńskiego z dnia 28 czerwca 2006 roku (Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego z 2006 roku Nr 193, poz. 1853 i z 2008 roku Nr 86, poz. 792) oraz Regulamin Organizacyjny PUP w Łomży uchwalony Uchwałą Zarządu Powiatu Łomżyńskiego Nr 42/46/2000 z dnia 27 kwietnia 2000 roku z późniejszymi zmianami.

Podlaskie zostało podzielone na 17 powiatów, w tym 3 powiaty grodzkie - Białystok, Suwałki, Łomża oraz 118 gmin. Stolicą jest miasto Białystok, liczący prawie 300 tysięcy mieszkańców. Pozostałe większe miasta regionu to Suwałki (ok. 70 tys. mieszkańców) i Łomża (ok. 62 tys. mieszkańców).

Ziemia Łomżyńska położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego i graniczy z dwoma polskimi województwami: warmińsko-mazurskim oraz mazowieckim.

Powiatowy Urząd Pracy, swoim działaniem, obejmuje obszar dwóch powiatów: Miasta Łomży – na prawach powiatu i Powiatu Łomżyńskiego. Swoim zasięgiem powiat łomżyński obejmuje:

- dwie gminy miejsko-wiejskie: Jedwabne, Nowogród;
- siedem gmin wiejskich: Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna, Zbójna;
- dwa miasta: Jedwabne, Nowogród.

Powiat łomżyński jest regionem typowo rolniczym o powierzchni 1.353,93 km² i liczbie mieszkańców - 51.610. Z pracy w gospodarstwach rolnych utrzymuje się aż 65% mieszkańców. Na terenie powiatu znajduje się 8.295 gospodarstw rolnych o przeciętnej wielkości 11,2 ha. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wynosiła na dzień 31.12.2015r. 3.013.

Łomża liczy 62.279 mieszkańców i zajmuje powierzchnię 3.271 ha. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wynosiła na dzień

31.12.2015r. 6.306..

Na koniec 2014 roku pracownicy pośrednictwa pracy PUP w Łomży nawiązali kontakty z 2172 pracodawcami, w tym z Łomży z 1.600, a z Powiatu Łomżyńskiego – z 572.

Tabela Nr 1 przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży w latach 2013 – 2015 oraz liczbę podmiotów gospodarczych współpracujących z Urzędem według stanu na dzień 31.12.2015r.

Tabela Nr 1

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2013r.	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2014r.	Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg stanu na dzień 31.12.2015r.	Liczba podmiotów gospodarczych współpracujących z PUP w Łomży wg stanu na dzień 31.12.2015r..
1.	PUP w Łomży	9 256	9 378	9319	2172
2.	Miasto Łomża	6 263	6 325	6306	1600
3.	Powiat Łomżyński	2 993	3 053	3013	572
	z tego:				
	Gmina Łomża	795	828	830	173
	Gmina Jedwabne	255	254	243	50
	Gmina Miastkowo	209	221	219	48

Gmina Nowogród	271	277	265	41
Gmina Piątnica	690	680	676	128
Gmina Przytuły	70	76	76	14
Gmina Śniadowo	318	328	323	60
Gmina Wizna	184	179	177	26
Gmina Zbójna	201	210	204	32

Źródło: GUS Bank Danych Regionalnych wg klasyfikacji NTS w układzie 66 podregionów, obliczenia własne

Omawiając zmiany zachodzące na łomżyńskim rynku pracy nie można nie brać pod uwagę znaczenia czynników demograficznych, które określają wielkość populacji w wieku aktywnym zawodowo i wpływają na strukturę pracujących i bezrobotnych.

Szczególnie istotne znaczenie z punktu widzenia rynku pracy ma struktura ludności Łomży według wieku oraz płci, gdyż ma to znaczenie przy nabywaniu praw emerytalnych. Kobiety stanowią 52,0% ogółu ludności; na 100 mężczyzn przypada ich 108,2. Współczynnik ten zmienia się w zależności od wieku. Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności w wieku do 39 roku życia – na 100 mężczyzn przypada 95,6 kobiet, natomiast w wieku powyżej 39 lat współczynnik feminizacji wynosi 123,1, a w rocznikach 65 lat i więcej na 100 mężczyzn przypadają średnio 148,00 kobiet.

Społeczeństwo Łomży wyraźnie starzeje się. Rezultatem zachodzących procesów demograficznych jest gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży (0–18 lat), tym samym następuje dalsze zmniejszenie udziału tej grupy osób w ogólnej liczbie ludności z 24,7 % w 2012r. do poziomu 18,7 % w 2014r. Zmiany w strukturze wieku ludności oznaczają istotne wyzwania dla systemu zabezpieczenia społecznego. Starzenie się ludności oznacza konieczność zwiększenia transferów społecznych na rzecz tej grupy ludności (co wynika z potrzeby wypłaty emerytur, rent, usług zdrowotnych i opiekuńczych).

Duże zmiany dotyczą populacji w wieku tzw. produkcyjnym, który w Polsce oznacza kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyzn w wieku 18-64 lat. Należy zauważyć, że osoby w wieku produkcyjnym stanowią zasoby siły roboczej na łomżyńskim rynku pracy i z tego względu wielkość tej populacji jest szczególnie ważna. Odsetek osób w wieku zdolności do pracy (w ogólnej liczbie ludności) wyniósł 64,0 % w 2010r. (w tym u kobiet 67,8 %), 64,3 % w 2011 r. (w tym u kobiet 60,5 %), 64,5 % w 2012r. (w tym u kobiet 68,8 %), 66,4 % w 2013r. (w tym u kobiet 62,1 %) i 65,7% w 2014r. (w tym kobiet 61,3%), przy czym tempo przyrostu tej grupy ludności jest coraz wolniejsze. Wiek produkcyjny osiągają coraz mniej liczne roczniki 18-latków, a równocześnie występuje proces starzenia się zasobów siły roboczej powodowany coraz większą liczbą osób w wieku tzw. niemobilnym, czyli 50 lat i powyżej. W 2014r. udział ludności Łomży w tym wieku w ogólnej liczbie ludności miasta wyniósł 36,1%, w 2013r. - 26,0 %, podczas gdy w 2012r. – 19,4 %, w 2011r. – 18,8 % i w 2010r. – 18,1 %.

Syntetycznym miernikiem obrazującym wydolność systemu zabezpieczenia społecznego jest współczynnik obciążenia demograficznego ogółem, pokazujący liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Z perspektywy systemów zabezpieczenia społecznego istotne jest także to, jak kształtuje się współczynnik obciążenia osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej; mężczyźni w wieku 65 lat i więcej), które są przede wszystkim beneficjentami różnego rodzaju świadczeń społecznych. W 2010r. na 100 osób w wieku produkcyjnym na terenie Łomży przypadało 48,4 osoby (56,5 kobiet i 40,6 mężczyzn) w wieku nieprodukcyjnym, w 2011r. odpowiednio – 47,5 osoby (55,9 kobiet i 39,3 mężczyzn), w 2012r. odpowiednio – 48,9 osoby (59,4 kobiet i 40,5 mężczyzn), w 2013r. odpowiednio – 50,6 osoby (61,1 kobiet i 40,6 mężczyzn), a w 2014r. 52,1 osoby 63,2 kobiet i 41,7 mężczyzn). Według GUS wskaźnik ten w Polsce zmniejszył się w latach 2010-2011, ale już od 2012 roku systematycznie wzrasta.

Zmiany demograficzne obserwowane w ostatnich latach, w tym wzrost liczby urodzeń, mogą wskazywać na przełom w dotychczasowym rozwoju ludności na terenie działania PUP w Łomży. Jednakże perspektywa szybkiego wyjścia z depresji urodzeniowej jest odległą. Niski poziom dzietności kobiet i wysoki poziom tzw. emigracji zarobkowej powodują, że perspektywy rozwoju demograficznego nie są korzystne przede wszystkim z punktu widzenia rynku pracy i systemu zabezpieczenia społecznego.

W ostatnich latach bardzo wyraźnie rysuje się wysoki poziom bierności zawodowej wśród osób zamieszkałych w mieście Łomży, co powoduje, że różnica pomiędzy populacjami aktywnych i biernych zawodowo zmniejsza się. Wzrost bierności zawodowej jest zjawiskiem wynikającym z jednej strony z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode (kontynuowanie nauki), z drugiej zaś następuje w wyniku przechodzenia na emerytury, renty i świadczenia przedemerytalne przez coraz liczniejszą grupę osób, które nabywają uprawnienia do ww. świadczeń. Wart uwagi jest fakt, że współczynnik aktywności zawodowej w 2011r. wzrósł w porównaniu do 2010r. o 3,8 punktu procentowego, natomiast w 2012r. wzrósł w porównaniu do 2011r. o 0,2 punktu, w 2013r. wzrósł w porównaniu do 2012r. o 0,4 punktu, w 2014 e. w porównaniu do 2013r. o . Natomiast wskaźnik zatrudnienia od lat pozostaje na bardzo niskim poziomie i zdecydowanie odbiega od średniej UE. W przypadku osób niemobilnych zasadniczy wpływ na niską wartość wskaźnika zatrudnienia była możliwość skorzystania przez nich z prawa do wcześniejszej emerytury, albo też z racji m.in. wieku i posiadanego stażu zawodowego możliwość nabycia uprawnień do zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego.

2. Aktualna sytuacja na łomżyńskim rynku pracy

1. Poziom bezrobocia

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży w końcu stycznia 2016 roku wyniosła 5862 osoby (w tym 2836 kobiet) i była niższa od liczby bezrobotnych zarejestrowanych na koniec stycznia 2015 roku o 841 osób (liczba kobiet zmniejszyła się o 405 osób), tj. o 12,5%. Natomiast w porównaniu do stanu na koniec miesiąca poprzedniego poziom bezrobocia zwiększył się o 414 osób, tj. 7,6%.

Do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży w styczniu 2016 roku zgłosiło się 726 bezrobotnych, w tym 494 nie posiadało prawa do zasiłku. Wśród rejestrujących się w styczniu 2016 roku 15 osób pracowało za granicą, w tym w Niemczech – 6, Holandii – 3, Wielkiej Brytanii – 4 i Islandii – 2. W okresie sprawozdawczym wyrejestrowano 312 osób bezrobotnych z następujących przyczyn:

- podjęcia pracy – 178, w tym podjęcia pracy subsydiowanej – 40,
- rozpoczęcia szkolenia – 5,
- rozpoczęcia stażu – 9,
- skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia zajęć aktywizacyjnych – 2,
- odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy – 2,
- nie potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – 61,
- dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego – 36,
- innych – 19.

Bezrobotni z miasta Łomży stanowili 58,3% wszystkich zarejestrowanych osób w urzędzie i było ich 3417.

Z przyczyn zakładów pracy status bezrobotnego uzyskało 14 osób. Na koniec stycznia 2016 roku ta kategoria bezrobotnych stanowiła 1,1% wszystkich zarejestrowanych w ewidencji urzędu i liczyła 66 osób.

W omawianym miesiącu sprawozdawczym do urzędu wpłynęło 538 ofert pracy, w tym oferty pracy subsydiowanej stanowiły 92,2%.

Zanotowany wzrost poziomu bezrobocia związany jest m.in. z mniejszą aktywizacją bezrobotnych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, zakończeniem prac sezonowych oraz rejestracją osób po zakończonych formach aktywnych przeciwdziałania bezrobociu.

2. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia na obszarze działania dla PUP w Łomży na koniec stycznia 2016 roku kształtowała się na poziomie 13,4%. Dla miasta Łomży stopa bezrobocia wyniosła 14,2%, a dla Powiatu Łomżyńskiego – 12,0%. Wskaźnik obliczono na podstawie danych GUS o liczbie czynnych zawodowo ogółem (43,9 tys. osób, w tym miasto Łomża 23,9 tys., Powiat Łomżyński 20,0 tys.) dla obszaru PUP w Łomży, aktualnych na koniec grudnia 2015 roku. Stopa bezrobocia na obszarze działania PUP w Łomży była wyższa o 3,1 punktów procentowych niż w Polsce (10,3%) i 3,8 punktów procentowych niż w województwie podlaskim

3. Wybrane kategorie bezrobotnych

3.1. Kobiety

W końcu stycznia 2016 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet wynosiła 2836 osób i była wyższa o 161 osób w porównaniu do poprzedniego miesiąca. Bezrobotne kobiety stanowiły 48,3% ogółu bezrobotnych.

Bezrobotne z Miasta Łomży stanowiły 58,0% populacji kobiet zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i było ich 1646.

3.2. Zamieszkali na wsi

W końcu stycznia 2016 roku liczba bezrobotnych mieszkających na wsi wynosiła 2146 osób (w tym 1036 kobiet) i była wyższa o 127 osób w stosunku do stanu na koniec poprzedniego miesiąca. Bezrobotni zamieszkali na wsi stanowili 36,6% ogółu zarejestrowanych w ewidencji urzędu. W analogicznym okresie 2015 roku bezrobotni mieszkający na wsi stanowili 35,5% bezrobocia rejestrowanego. 238 osób z terenów wiejskich posiadały prawo do zasiłku. Stanowiły one 31,0% uprawnionych do świadczeń. Na koniec stycznia 2015 roku 31,9% populacji z prawem do zasiłku to osoby zamieszkałe na wsi.

3.3. Posiadający prawo do zasiłku

W styczniu 2016 roku zwiększyła się o 144 osoby liczba bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku. W końcu omawianego miesiąca wielkość tej subpopulacji wyniosła 767 osób (w tym 309 kobiet) i była niższa o 101 osób od stanu na koniec stycznia 2015 roku. Bezrobotni z prawem do zasiłku stanowili w końcu omawianego miesiąca 13,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, czyli o 0,3 punktu procentowego mniej niż na koniec analogicznego okresu roku ubiegłego.

4. Podjęcia pracy

W styczniu 2016 roku pracę podjęły 178 osób bezrobotnych tj. o 135 mniej niż w ubiegłym miesiącu.

5. Przeciwdziałanie bezrobociu

5.1. Roboty publiczne

Do robót publicznych skierowano 19 osób bezrobotnych, w tym 4 pozostawały bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 9 pochodziło z Łomży.

5.2. Prace interwencyjne

Do wykonywania prac interwencyjnych skierowano 3 osoby bezrobotne, w tym 1 osoba pozostawała bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 2 pochodziło z Łomży.

5.3. Dotacje i refundacje

W styczniu 2016 roku nie podpisano żadnej umowy o udzielenie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek.

W styczniu 2016 roku podpisano z 2 lokalnymi pracodawcami umowy na refundację części kosztów doposażenia 2 stanowisk pracy, w tym: operator maszyn drogowych – 1 i sprzedawca-kasjer – 1).

Na dodatkowe miejsca pracy skierowano 11 osób, w tym 7 pochodziło z Łomży (pracownik biurowy – 1, pracownik produkcji – 2, operator maszyn – 1, pracownik ochrony-monitoring – 1, kelner – 1, pracownik fizyczny – 1, operator maszyn drukujących i łamiących – 1, operator wózka-pomoc ślusarza – 1, grafik komputerowy-pracownik produkcyjny – 1 i elektryk – 1).

5.4. Staże

W styczniu 2016 roku skierowano na staże zawodowe u lokalnych pracodawców 9 osób bezrobotnych, w tym 2 pozostawało bez pracy długotrwale. Wśród skierowanych 5 pochodziło z Łomży.

5.5. Szkolenia

W styczniu 2016 roku na szkolenie skierowano 5 osób bezrobotnych z Łomży, z czego żadna nie pozostawała bez pracy długotrwale.

5.6. Bony zatrudnieniowe

W styczniu 2016 roku pracy w ramach bonu zatrudnieniowego nie podjęła żadna osoba bezrobotna.

5.7. Bony na zasiedlenie

W styczniu 2016 roku pracę poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie podjęło 5 osób z miasta Łomży, z czego żadna nie pozostawała bez pracy długotrwale.

5.8. Dofinansowanie wynagrodzenie bezrobotnych powyżej 50 roku życia

W styczniu 2016 roku pracę w ramach dofinansowania bezrobotnych powyżej 50 roku życia pracę podjął 1 bezrobotny mężczyzna z miasta Łomży nie pozostający bez pracy długotrwale.

5.9. Dodatki aktywizacyjne

W styczniu 2016 roku na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyznano 10 bezrobotnym dodatek aktywizacyjny tytułu podjęcia z własnej inicjatywy zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Na koniec omawianego okresu sprawozdawczego 19 osób (w tym 12 kobiet) było uprawnionych do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego.

5.10. Osoby objęte Indywidualnym Planem Działania

W styczniu 2016 roku przygotowano 535 osobom bezrobotnym (w tym 203 kobietom) Indywidualne Plany Działania. W końcu miesiąca sprawozdawczego 5809 osób bezrobotnych (w tym 2962 kobiety) realizowały IPD.

6. Zgłoszenia zwolnień

W styczniu 2016 nie odnotowano zwolnień w ramach zwolnień grupowych.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy na obszarze działania PUP w Łomży w końcu stycznia 2016 roku

Wyszczególnienie	PUP	Miasto Łomża	Powiat Łomżyński	Udział Miasta Łomży w ogółem	
Liczba bezrobotnych	5 862	3 417	2 445	58,3	
w tym z prawem do zasiłku	767	495	272	64,5	
Liczba kobiet	2 836	1 646	1 190	58,0	
Zwolnieni z przyczyn zakładów pracy	66	50	16	75,8	
Zamieszkali na wsi	2 146	0	2 146	0,0	
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	358	165	193	46,1	
Cudzoziemcy	44	43	1	97,7	
Bez kwalifikacji zawodowych	1 901	991	910	52,1	
Bez doświadczenia zawodowego	1 486	706	780	47,5	
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	722	383	339	53,0	
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	5 110	2 952	2 158	57,8	
z tego	do 30 roku życia	2 115	1 017	1 098	48,1
	w tym: do 25 roku życia	1 082	443	639	40,9
	długotrwale bezrobotni	3 294	1 903	1 391	57,8
	powyżej 50 roku życia	1 485	1 049	436	70,6
	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	0	0	0	#DZIEL/0!
	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	699	393	306	56,2
	posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0	0	#DZIEL/0!
	niepełnosprawni	408	301	107	73,8
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w miesiącu	538	418	120	77,7	
w tym niewykorzystane	58	49	9	84,5	
Podjęcia pracy ogółem	178	123	55	69,1	
w tym praca subsydiowana	40	25	15	62,5	
Stopa bezrobocia w %	13,4*	14,2*	12,0*		

* - wartości nie weryfikowane przez GUS

3. Sytuacja na rynku pracy osób w wieku do 30 roku życia

O tym, że najtrudniej na rynku pracy mają młodzi dopiero zaczynający karierę, mówi się od paru lat. Na całym świecie bezrobocie wśród ludzi młodych jest wyższe niż przeciętne. W pewnym sensie to normalne. Młodzi mają zwykle wsparcie rodziny, więc nie muszą intensywnie szukać pracy. Wolny czas poświęcają na podnoszenie kwalifikacji, poszukują lepszych ofert lub po prostu przedłużają sobie beztrudną młodość. Ale jeśli "młode bezrobocie" przekracza 29,1% - a tak się dzieje obecnie w Łomży - sytuacja staje się bardzo poważna.

Ludzie młodzi stanowią znaczącą grupę społeczeństwa, która może odegrać ważną rolę w społecznym i gospodarczym rozwoju regionów. Jednakże ich aktywność społeczna i zawodowa jest mocno zróżnicowana. Z jednej strony występuje grupa młodych osób, dla których trwające przeobrażenia tworzą duże możliwości zdobycia i utrwalenia dobrej pozycji społecznej, zawodowej, bytowej oraz samorealizacji, z drugiej zaś są młodzi ludzie, którzy - mimo posiadanego wykształcenia i chęci podjęcia pracy - mają ograniczone szanse na pracę, własne mieszkanie, samorealizację.

Przystępując do szczegółowej analizy sytuacji na łomżyńskim rynku pracy ludzi młodych, należy podkreślić, że grupa ta jest niejednorodna. Zbiorowość osób młodych, określonych tu jako ludność w wieku 18-30 lata, jest zróżnicowana pod względem wieku, poziomu ukończonego wykształcenia i kontynuowanej edukacji, co ma związek z poszczególnymi grupami (kohortami)

osób w danym wieku przechodzącymi przez wspólne lub wybrane typy edukacji, ściśle ze sobą skorelowane i ustawione w odpowiedniej kolejności.

Część osób aktywizuje się na rynku pracy po raz pierwszy w ramach praktyk szkolnych, część wkracza już w pełni samodzielnie na rynek pracy tuż po ukończeniu ustawowego wieku edukacji szkolnej, kończąc naukę na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej lub szkoły średniej, część kontynuuje naukę na kolejnych szczeblach edukacji, stopniowo wchodząc na rynek pracy po ukończeniu określonego typu szkoły.

W analizowanej zbiorowości ludzi młodych, grupa wieku 25-29 lat, to w zdecydowanej większości są już osoby, które ukończyły edukację formalną w ramach pewnego ciągłego cyklu nauki. Co zatem oczywiste dla tak zdefiniowanej całej zbiorowości osób młodych (18-29 lata), wraz z wiekiem wzrasta zarówno populacja aktywnych na rynku pracy, w tym pracujących, jak i wskaźniki opisujące zarówno poziom aktywności zawodowej, jak i zatrudnienia. Natomiast wskaźnik natężenia bezrobocia jest najwyższy dla zbiorowości osób w wieku 18-24 lat, co wynika z aktywizacji (wkroczenia po raz pierwszy na rynek pracy) grupy osób kończących naukę. W miarę przechodzenia do starszej grupy wieku, stopa bezrobocia obniża się, co wynika po części z podejmowania pracy przez te osoby, a częściowo, z powrotu do bierności zawodowej – ze względu m.in. na kontynuowanie dalszej edukacji lub podejmowanie obowiązków rodzinnych.

Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych, w tym osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz wielkość stopy bezrobocia w Łomży w ostatnich latach przedstawia tabela nr 2..

Tabela Nr 2

Liczba bezrobotnych i bezrobotnych do 30 roku życia oraz stopa bezrobocia w latach 2009 – 2015.

Rok	Liczba bezrobotnych w Łomży		Liczba bezrobotnych do 30 roku życia w Łomży		% udział bezrobotnych do 30 roku życia do ogółem bezrobotnych	Stopa bezrobocia w Łomży %
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety		
2009	3 487	1 751	1 323	680	37,9	15,2
2010	3 653	1 873	1 389	750	38,0	15,8
2011	3 859	1 979	1 393	776	36,1	16,4
2012	3 976	1 959	1 339	711	33,7	16,8
2013	4 095	1 978	1 334	687	32,6	17,0
2014	3 751	1 806	1 163	582	31,0	15,6
2015	3 156	1 546	921	480	29,2	13,4

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01 za grudzień 2009r., 2010r., 2011r., 2012r., 2013r., 2014r. i 2015r. obliczenia własne.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyodrębniła i objęła dodatkowymi działaniami grupę osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należy do nich m.in. bezrobotni do 25 roku życia. Wysoki poziom bezrobocia ludzi młodych do 30 roku życia, skutkuje wzrostem odsetek tej populacji w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP Łomża. W końcu 2014r. osoby do 30 roku życia z Łomży stanowili 31,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a na koniec 2015r. – 29,2%.

Dokonując analizy bezrobotnych kobiet należy stwierdzić, iż liczba zarejestrowanych kobiet także od 2009r. do 2012r. wzrastała. Natomiast od 2013r. liczba ta maleje. W końcu 2015 roku największa liczba bezrobotnych kobiet z Łomży jest w wieku do 30 roku życia. Jest to grupa licząca 480 osób, co stanowi 31,0 % ogółu bezrobotnych kobiet z Łomży.

Przyczyny trudności kobiet z uzyskaniem zatrudnienia – to między innymi:

- 1/ struktura ofert pracy /dominują oferty pracy w zawodach typowo męskich – prace budowlane, zawody techniczne: mechanicy, spawacze, operatorzy maszyn do produkcji, maszyn budowlanych,, kierowcy, maszyny budowlane;
- 2/ niski poziom kwalifikacji kobiet /brak specjalistycznej wiedzy, nawet jeśli kobieta posiada wykształcenie średnie czy wyższe, to brakuje jej specjalistycznych, konkretnych umiejętności lub uprawnień zawodowych wymaganych przez pracodawcę/;
- 3/ przyczyny społeczne: rola kobiety w rodzinie - koncentrowanie się na opiece nad dzieckiem/dziećmi, pracach domowych, organizacji życia domowników powoduje, że wiele pań ma obawy, jak rodzina będzie funkcjonować, kiedy one będą poza domem 8 – 10 godzin /licząc dojazdy do pracy/, kto sprzątnie, kto ugotuje, w skrajnych przypadkach – „nie może podjąć pracy, bo musi dopilnować dziecko, które zdaje maturę” .

W ostatnich latach prawie połowa populacji kobiet nie mogła znaleźć pracy. Paradoksalnie wykształcenie oczekujących na pracę kobiet jest wyższe niż mężczyzn – i nie zależy to od miejsca zamieszkania. Składa się na to wiele przyczyn: mniejsza liczba zawodów wykonywanych przez kobiety, postrzeganie przez pracodawców w kategorii mniej dyspozycyjnych; czynniki kulturowe, przyzwalające na bezrobocie kobiet, jako „strażniczek domowego ogniska” czy obniżający się preferowany wiek kobiet – młode, o wysokich kwalifikacjach i dużym doświadczeniu. Tabela nr 3 przedstawia strukturę bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy.

Tabela Nr 3

Struktura bezrobotnych do 30 roku życia wg czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy w latach 2011 – 2015

Opis		2011r.		2012r.		2013r.		2014r.		2015r.	
		Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia	Ogółem	do 30 roku życia
Czas pozostawania bez pracy	do 1	348	139	361	135	347	134	352	144	305	103
	1 -3	670	281	689	286	652	273	653	300	531	232
	3 - 6	653	311	623	259	655	261	535	226	454	172
	6 - 12	713	250	685	246	751	276	566	171	526	169
	12 - 24	820	287	792	242	750	213	711	175	494	124
	pow. 24	655	127	826	171	940	177	934	147	846	121
Wykształcenie	wyższe	593	384	609	357	683	383	650	345	546	259
	policealne i śr. zaw.	964	325	993	315	999	308	888	254	755	189
	średnie ogół.	396	248	404	222	412	227	375	201	334	180
	zasad. zaw.	944	205	961	195	967	170	904	149	739	114
	gimnaz. i poniżej	962	233	1 009	250	1 034	246	934	214	782	179
Staż pracy ogółem	do 1 roku	563	354	605	384	650	390	601	359	542	305
	1 -5	853	436	876	410	861	375	802	301	709	236
	5 - 10	537	74	543	63	517	45	507	43	433	34
	10 -20	614	2	620	5	656	4	589	1	472	0
	20 - 30	495	x	527	x	536	x	467	x	381	x
	pow. 30	126	x	173	x	186	x	159	x	141	x
	bez stażu	671	529	632	477	689	520	626	459	478	346
Ogółem		3 859	1 393	3 976	1 339	4 095	1 334	3 751	1 163	3 156	921

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPiPS – 01 Załącznik nr 1 za IV kwartał, 2011r., 2012r., 2013r., 2014r. i 2015r.

Czas pozostawania bez pracy w przypadku osób do 30 roku życia jest zdecydowanie dłuższy niż dla bezrobotnych w pozostałych grupach wiekowych oprócz bezrobotnych do 50 roku życia. W liczbie bezrobotnych do 30 roku życia aż 45,0%, tj. 414 osób pozostaje bez pracy powyżej 6 miesięcy od momentu zarejestrowania się.

Z analiz przeprowadzonych przez pracowników Urzędu wynika, iż w grupie osób bezrobotnych do 30 roku życia przeważają osoby, które nie posiadają doświadczenia zawodowego (aż 37,6%), lub doświadczenie to jest niewielkie (do 5 lat pracy – 58,7%), niewystarczające lub nieadekwatne do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców. Jest to bardzo niepokojące zjawisko, ponieważ ta część młodych mieszkańców naszego regionu swój start zawodowy rozpoczyna od statusu bezrobotnego.

Osoby poniżej 30 roku życia są zdecydowanie lepiej wykształcone niż pozostali bezrobotni. W końcu 2015r. wśród tej grupy wiekowej 19,5% posiadało zaledwie wykształcenie gimnazjalne lub poniżej, a kolejne 12,4% legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym, 19,5% - średnim ogólnie zawodowym, 20,5% wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Na przeciwnym biegunie tej struktury znaleźli się bezrobotni z, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia był największy, rzędu 28,1%. Z drugiej strony osoby w omawianej grupie wiekowej nie posiadają doświadczenia zawodowego. W liczbie bezrobotnych poniżej 30 roku życia jest niemal 37,6% osób bez doświadczenia zawodowego, a kolejne 33,1 % ma doświadczenie do 1 roku i 25,6 % ma doświadczenie od 1 roku do 5 lat.

Ukończenie studiów wyższych nie jest niestety gwarancją znalezienia zatrudnienia w Łomży. Niejednokrotnie okazuje się bowiem, że wiedza i umiejętności nabyte podczas studiów nie pokrywają się z wymaganiami i oczekiwaniami łomżyńskiego rynku pracy.

Wyższe wykształcenie jest dziś raczej warunkiem sine qua non (niezbędnym, nieodzownym) niż gwarantem zatrudnienia. Przestało być atutem, bo większość młodych ludzi z każdego rocznika bez trudu dostaje się na studia. Według

raportu OECD - Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (*Organization for Economic Co-operation and Development* – organizacja międzynarodowa o profilu ekonomicznym skupiająca 34 wysoko rozwinięte i demokratyczne państwa) w Polsce tytuł magistra uzyskało procentowo najwięcej osób na świecie. „Studiują masy, więc wartość dyplomu drastycznie spadła. Studia nie są już przeznaczone dla ludzi inteligentnych, tylko przeciętnych. Przeciętnie inteligentnych, przeciętnie utalentowanych i przeciętnie zmotywowanych – czytamy w raporcie – Magister jest dziś wart mniej niż przedwojenny maturzysta. Trudno oczekiwać, żeby ktoś traktował poważnie tytuł uzyskany na studiach, gdzie wystarczy zapłacić, przekleić parę rzeczy z internetu, zdać prymitywne testy i odebrać dyplom”.

Trzeba stwierdzić, że polska szkoła dostarcza na rynek pracy absolwentów bez umiejętności praktycznych. Zmniejszająca się ilość zakładów pracy ogranicza szanse na odbycie praktyki zawodowej. Do tych trudności dochodzą tradycje rodzinne w zakresie kształcenia, miejsce zamieszkania i sytuacja materialna. Większą dozą optymizmu na znalezienie pracy wykazują absolwenci szkół wyższych; bardziej pesymistyczni są natomiast młodzi z terenów wiejskich. Mechanizmy, które mają pomóc w przezwyciężaniu widma bezrobocia, niestety, nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Składa się na to wiele przyczyn, z których mentalność, stereotyp bezrobotnego i brak poprawy sytuacji gospodarczej państwa należą do najważniejszych. Niejakim optymizmem napawa fakt, że absolwenci coraz lepiej poznają mechanizmy działania rynku pracy i tym samym są bardziej skłonni do przekwalifikowania czy podwyższania dotychczasowego wykształcenia, upatrując w tym możliwości pozyskania pracy.

Według badań statystycznych w PUP w Łomży, zjawiska bieżących rejestracji (napływu) i wyłączeń (odpływu) z ewidencji, w ciągu lat 2011 - 2015 wykazują systematyczną tendencję wzrostu i podlegają silnym wahaniom sezonowym. „Napływ” do bezrobocia wyraźnie nasilał się już we wrześniu każdego roku, z apogeum w styczniu następnego roku, natomiast „odpływ” z bezrobocia najniższy był w grudniu i styczniu, a najsilniejszy w kwietniu.

Znacznie większe amplitudy wahań sezonowych „napływu” i „odpływu” do/z bezrobocia odnotowano dla mężczyzn niż dla kobiet. W przypadku kobiet największe nasilenie „napływu” do bezrobocia występowało w styczniu każdego roku, a także w lipcu, czego powodów można upatrywać w terminowości umów o pracę kończących się często w połowie i na koniec roku. Wysoki „napływ” bezrobotnych kobiet miał miejsce także w październiku, co - podobnie, jak w przypadku mężczyzn - wiąże się z zakończeniem obowiązywania umów dotyczących prac sezonowych. Tabela nr 4 przedstawia „napływ” i przyczyny „odpływu” z bezrobocia osób do 30 roku życia w latach 2011 – 2015 z Łomży.

Tabela Nr 4

„Napływ” i przyczyny „odpływu” z bezrobocia osób do 30 roku życia w latach 2011 – 2015.

Wyszczególnienie		Osoby z Łomży do 30 roku życia					
		2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	
"Napływ"		1910	1872	1920	1892	1785	
"Odpływ"		1819	1808	1826	1962	1931	
z tego z przyczyn	podjęcia pracy od początku roku	871	912	1020	903	1044	
	z tego	niesubsydiowanej	757	766	867	771	813
		subsydiowanej	114	146	153	132	231
	z tego	prac interwencyjnych	53	36	21	16	45
		robót publicznych	18	29	40	25	43
		podjęcia działalności gospodarczej	13	35	46	43	47
		podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	30	46	46	46	61
		innych	0	0	0	0	35
		rozpoczęcia szkolenia	17	33	31	26	25
	rozpoczęcia stażu	158	259	180	332	207	
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	0	0	0	0	0	
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	0	2	2	4	8	
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	20	16	10	17	18	
	nie potwierdzenia gotowości do pracy	555	410	354	414	345	
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	136	115	152	160	169	
	podjęcia nauki	17	16	17	15	22	
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	13	0	8	2	1	
innych	32	45	52	89	92		

Źródło: MPIPS-01 za lata 2011-2015.

Podstawowym powodem wyłączeń młodych ludzi z ewidencji bezrobotnych były podjęcia pracy, rozpoczęcia stażu oraz nie potwierdzenie gotowości do pracy i dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego. Urząd w miarę swoich możliwości oferował młodym osobom pracę lub obejmował działaniami aktywizującymi. Jednak nadal, czy to ze względu na brak zgodnej z oczekiwaniami pomocy, czy z uwagi na inne względy, osoby młode są nadreprezentowane wśród bezrobotnych, którzy

odmówili bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy, czy też nie potwierdzili gotowości do pracy.

W 2014r. różnego rodzaju aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 494 bezrobotnych do 30 roku życia, co stanowiło 25,2% odpływu bezrobotnych w tym okresie, a w 2015r. objęto 481 młodych bezrobotnych, co stanowiło 24,9% odpływu bezrobotnych w tym okresie.

W ogólnej liczbie osób skierowanych w ramach aktywnych form najwięcej osób młodych zostało skierowanych na staż. Do odbywania stażu kierowane były osoby bezrobotne do 30 roku życia.

W 2015 roku osoby do 30 roku życia mogły również skorzystać z innych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu skierowanych wyłącznie do nich takich jak: bon szkoleniowy, bon staażowy, bon na zasiedlenie i bon zatrudnieniowy.

Kryzys gospodarczy najmocniej uderzył w młodych ludzi, wkraczających dopiero na rynek pracy. Łomżyńscy pracodawcy redukując swoje koszty rzadko przyjmują nowych pracowników, a jeżeli zatrudniają to najczęściej osoby z doświadczeniem. Natomiast przy zwolnieniach w pierwszej kolejności rezygnują z młodych, którym brakuje jeszcze doświadczenia. Jak napisał Marek Rabij – „kryzys bije w młodzież. Młodzi ludzie są ostatni w kolejce do zatrudnienia, pierwsi do zwolnienia”. Stąd o pomoc w znalezieniu zatrudnienia zwraca się do urzędów pracy liczne grono młodych osób, podczas gdy liczba ofert pracy okazuje się być wysoce niewystarczająca. Zdecydowanie zbyt mała jest liczba powstających miejsc pracy i konieczne jest ich kreowanie w inny sposób – stąd zachęcanie młodych ludzi do samozatrudnienia. Z drugiej strony potrzebne są również impulsy dla pracodawców, skłaniające ich do zatrudniania młodych, ale bardzo dobrze wykształconych osób bezrobotnych. Pracodawcy deklarują gotowość do zatrudnienia osób, które uzyskają konieczne kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach lub też nabędą doświadczenie zawodowe na stanowisku pracy.

Ciężka sytuacja na rynku pracy na terenie Łomży popycha także co aktywniejsze jednostki do szukania szczęścia w innych zakątkach kraju, jak również za granicą. W efekcie spada systematycznie liczba ludności Łomży. Oferty kształcenia zgłaszane przez działające w pobliskiej Łomży uczelnie nie zawsze idą w parze z faktycznym zapotrzebowaniem, dlatego też młodzi ludzie z tych terenów wyjeżdżają rozpoczynając studia w większych ośrodkach miejskich (Warszawa, Olsztyn, Białystok) i zwykle tam już zostają, a tylko nieliczni decydują się na powrót. Ponadto coraz więcej osób nie mając perspektyw na znalezienie pracy na terenie swego miejsca zamieszkania, ani też w sąsiednich powiatach, wyjeżdża za granicę – popularne kierunki to Anglia, Islandia, Irlandia, Niemcy, Belgia, Holandia, Norwegia.

Reasumując. Podstawowymi barierami w podjęciu zatrudnienia przez osoby do 30 roku życia z Łomży, według przeprowadzonych badań ankietowych i dokonanej analizy statystyk, jest:

- niechęć pracodawców łomżyńskich do zatrudniania osób bez doświadczenia zawodowego;
- wzrastające niedopasowanie kwalifikacji młodych do potrzeb pracodawców, z uwzględnieniem zróżnicowania regionalnego, powodujące zasadnicze trudności młodych na rynku pracy. System edukacji jest niedostosowany do potrzeb rynku pracy. Młodzi ludzie studiuja, zdobywając kwalifikacje, na które nie ma zapotrzebowania;
- niewystarczająca motywacja młodych ludzi do podejmowania działań i szukania pracy;
- zbyt wygórowane oczekiwania poszukujących pracy;
- brak mobilności zawodowej wśród osób do 30 roku życia. Duża część młodzieży jest bierna zawodowo głównie z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji;
- blokada ścieżki awansu młodego pokolenia. Gospodarka na terenie Łomży, mimo wzrostu, nie tworzy wystarczającej liczby miejsc pracy;
- brak umiejętności z zakresu autoprezentacji oraz umiejętności pisania dokumentów aplikacyjnych i przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych,
- niska mobilność młodych osób w celu podjęcia zatrudnienia na terenie innych powiatów;
- wciąż za mało elastyczne są przepisy kodeksu pracy, za wysokie podatki i składki obciążające koszty pracy. Wysokie koszty utrzymania małych firm (wysokie koszty wynajmu powierzchni biurowych i handlowych);
- niski poziom płac powodujący zainteresowanie pracą w szarej strefie lub skutkujący nieaktywnością zawodową;
- zapewnione utrzymanie przez świadczenia społeczne lub dochody innych członków gospodarstw domowych;
- ograniczone możliwości zbytu na produkty i usługi na rynku lokalnym;
- brak środków finansowych na rozpoczęcie pracy na własny rachunek lub niedostateczna ilość kapitałów własnych oraz wysokie koszty kredytów inwestycyjnych;
- brak środków finansowych na zakup rzeczy lub usługi ułatwiającej wdrożenie do pracy;
- małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych.

Skutki bezrobocia wśród osób do 30 roku życia, to:

- brak wiary w sens edukacji i w możliwość stabilizacji życiowej i przeświadczenie, że ich kwalifikacje, energia, siły są marnowane;
- pogłębiająca się zapaść demograficzna i problemy systemu emerytalnego;
- migracje młodzieży, zarówno do większych ośrodków, poza województwo i zagranicę. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem w kontekście planowanych inwestycji jest odpływ wykwalifikowanej i wykształconej kadry, który w konsekwencji pogłębia już istniejące dysproporcje w rozwoju regionu w stosunku do reszty kraju;
- pogorszenie standardu życia;
- problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu;
- izolacja społeczna;
- ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym;
- poczucie bezsilności;
- pozbawienie możliwości nabywania dóbr, które są symbolem statusu;

- wzrost przestępczości wśród młodych mieszkańców Łomży;
- zwiększenie się zjawisk niepożądanych (alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa, kradzieże, rozwody itp.);
- duże koszty świadczeń socjalnych;
- poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych.

4. Bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych na terenie miasta Łomża

Na łomżyńskim rynku pracy, w ciągu ostatnich lat, nastąpiła znaczna poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych, na którą niewątpliwie wpływ miało duże zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, które wynikało z otrzymywanego przez nich wsparcia. Zjawisko to odnotowano w całej Polsce.

Dane średnioroczne za 2014 r. dla osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym ogłoszone przez GUS kształtują się następująco:

- współczynnik aktywności zawodowej: 27,1 %;
- wskaźnik zatrudnienia: 22,8 %;
- stopa bezrobocia: 16,1 %.

Od 2007 roku odnotowuje się znaczny wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, szczególnie tych w wieku produkcyjnym. Podczas gdy w 2007 roku współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 22,6%, w 2008 r. – 23,9%, w 2009 r. - 24,6%, to w 2010 roku wynosił 25,9%, w 2011 wzrósł do 26,4%. Według najnowszych danych przeliczonych w oparciu o nowe bilanse ludności po Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 r. i opartych o nową metodologię BAEL - w 2010 r. współczynnik aktywności zawodowej wynosił 25,7%, w 2011 wzrósł do 26,3%, w 2013 roku wyniósł 27,3%, a w 2014r. 27,1%.. Udział pracujących wśród osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w roku 2014 osiągnął wartość 22,8% (w 2013r. - 22,4%, w 2012 r. – 23,0%, w 2011 r. – 22,2%). Stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w 2014 r. zmniejszyła się do poziomu 16,1% (w 2013r. 17,9%, w 2012 r. – 16,2%, w 2011 r. – 15,5%). W 2014 roku aktywnych zawodowo było 17,4% osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej, a udział osób pracujących wśród osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej w 2014 roku wynosił 14,8%, stopa bezrobocia 14,6%.

W Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji (SODiR), prowadzonym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w końcu grudnia 2013 r. zarejestrowanych było łącznie 251,2 tys. osób niepełnosprawnych, w tym 84,4 tys. osób zatrudnionych na otwartym rynku pracy i 166,8 tys. osób pracujących w zakładach pracy chronionej. Choć udział pracowników zakładów pracy chronionej w stosunku do ogółu pracowników niepełnosprawnych, zarejestrowanych w SODiR jest nadal bardzo wysoki – w grudniu 2013 r. wynosił 66,4% to wyraźnie zauważalna jest tendencja spadkowa tego udziału. Dla porównania w grudniu 2004 roku udział pracowników zakładów pracy chronionej w ogólnej liczbie pracowników niepełnosprawnych zarejestrowanych w SODiR wynosił 86%.

Poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych z Łomży od wielu lat jest niski. Nie chodzi tu już nawet o skalę bezrobocia, lecz o chęć wykonywania lub w ogóle poszukiwania pracy. 70,1% niepełnosprawnych nie pracowało zarobkowo, a 82% spośród nich swój status zawodowy określa jako „rencista”. Trzy piąte nie jest w stanie zawiesić renty, by podjąć zatrudnienie.

Widmo utraty renty socjalnej w przypadku podjęcia zatrudnienia jest ogromną barierą w aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Skutkiem tego jest ich bierność zawodowa. Jakie są inne powody, dla których nie chcą pracować? Najczęściej jest to wzajemna niechęć pracodawców i ich samych. Ważną przeszkodą jest niechęć rodziny. Okazuje się, że to często ona decyduje, czy osoba niepełnosprawna będzie aktywna zawodowo, czy będzie rencistą. Nowym zjawiskiem, choć o ograniczonej skali, jest zbyt wysokie wykształcenie wśród np. młodych niepełnosprawnych w stosunku do proponowanych ofert pracy, ponieważ często są to oferowane proste prace fizyczne pochodzące z chronionego rynku pracy.

Większość niepełnosprawnych nie zna programów pomocy dla nich, nie słyszała o ustawie o rehabilitacji zawodowej. Niepełnosprawni nie znają czasopism, stron internetowych czy portali dotyczących niepełnosprawności. Nikt nie prowadzi monitoringu losów osób niepełnosprawnych kończących edukację i wchodzących (lub nie) na rynek pracy.

Także system edukacji jest niedostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych na dzisiejszym rynku pracy. Szkoły traktują młodych niepełnosprawnych jako problem pedagogicznie trudny, wolą więc go ominąć. Jedną z konsekwencji jest fakt, że wykształcenie niepełnosprawnych często nie odpowiada tytułowi, jaki otrzymują, ponieważ szkoły nadużywają wobec nich ułatwień czy specjalnych toków nauczania. Kształcenie zawodowe jest często niedopasowane do potrzeb rynku pracy, a także samej niepełnosprawności.

System edukacji nie wykształca także w niepełnosprawnych umiejętności koniecznych do aktywnego poszukiwania pracy. Brakuje asystentów i doradców zawodowych takich, jakich zatrudniają niektóre większe organizacje pozarządowe, które z kolei mają ograniczony potencjał finansowy. Także sami niepełnosprawni nie przykładają do edukacji odpowiedniej wagi. Temat ten nie jest dla większości z nich interesujący.

Niewielka jest wiedza o elastycznych formach zatrudnienia (jak telepraca, podział miejsca pracy czy grupowa organizacja pracy), które wydają się bardzo pomocne w integracji zawodowej osób niepełnosprawnych. Choć formy te nie rozwiążą wszystkich problemów, są jednak szansą dla sporej grupy osób. Jeśli już elastyczność jest dostrzegana, to zazwyczaj tylko z perspektywy interesów pracodawcy, jako możliwość obniżania kosztów pracy. Taka perspektywa nie jest z kolei atrakcyjna dla niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne mają szansę wejść na rynek pracy pod warunkiem, że najpierw zaistnieją społecznie oraz zostanie im zapewniona możliwość kształcenia, samodoskonalenia, wsparcie profesjonalnej kadry doradczej, większa mobilność oraz stabilizacja prawna.

Przejście z edukacji do pracy jest krytycznym momentem w życiu człowieka. Jeśli nastąpi tu coś nieodpowiedniego, to jest bardzo wysokie prawdopodobieństwo, że osoba taka będzie trwale zdezaktywizowana zawodowo. Stąd też wszystkie instytucje działające na terenie Łomży tj. szkoły, PUP oraz pozarządowe powinny wspomagać i ułatwiać zdobycie odpowiedniego wykształcenia, a następnie pracy przez osoby niepełnosprawne.

Udział osób niepełnosprawnych z Łomży, wśród ogółu osób zarejestrowanych z Łomży w Urzędzie, w grudniu 2015r. wynosił wśród zarejestrowanych jako bezrobotni 8,9% (w Polsce 6,1%), zaś wśród zarejestrowanych jako poszukujący pracy – 55,7% (w Polsce - 46,0%).

W rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy z terenu miasta Łomża na koniec 2015r. zarejestrowanych było 282 (w tym 130 kobiet) osoby bezrobotne niepełnosprawne i 44 (w tym 19 kobiet) niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu. Liczba niepełnosprawnych do roku 2013 wzrastała zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. W 2015r. nastąpiła tendencja spadkowa. Tabela nr 5 przedstawia liczbę osób będących w ewidencji osób niepełnosprawnych i niepełnosprawnych poszukujących pracy z Łomży w latach 2012-2015.

Tabela Nr 5

Osoby będące w ewidencji osób niepełnosprawnych z terenu miasta Łomża

Wyszczególnienie	2012r.				2013r.				2014r.				2015r.				
	Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych	358	171	50	22	370	179	49	26	353	168	42	19	282	130	44	19	
zarejestrowani po raz kolejny	324	155	40	17	335	161	39	20	319	154	31	14	258	121	33	14	
w tym jako osoba niepełnosprawna	138	61	32	15	148	65	35	18	156	76	25	12	137	62	31	14	
długotrwale	220	100	27	13	221	99	30	17	229	115	24	14	213	101	26	15	
poprzednio pracujący	335	159	42	20	345	163	41	22	330	157	33	15	264	121	36	14	
z tego	do momentu zarejestrowania się	182	85	12	7	184	76	12	7	159	70	10	7	126	53	9	4
	w tym w zakładzie pracy chronionej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	10	3	28	13	6	2	9	7	9	1	5	4	4	2	5	4
	bez kwalifikacji zawodowych	87	46	8	3	85	49	8	3	96	54	9	3	67	34	7	3
	po stażu	8	8	3	2	16	10	3	2	17	10	5	2	11	6	5	2
	po pracach interwencyjnych	2	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
	po robotach publicznych	4	3	x	x	8	5	x	x	5	2	x	x	2	0	x	x
	po szkoleniu	16	4	0	0	3	2	0	0	2	1	0	0	1	1	1	0
	po pracach społecznie użytecznych	3	1	x	x	1	0	x	x	5	2	x	x	8	6	x	x
	osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	8	6	1	1	4	4	2	1	5	3	0	0	0	0	0	0
	pobierające świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy	0	0	34	16	0	0	33	17	0	0	27	13	0	0	27	12
	pobierające rentę socjalną	x	x	1	0	x	x	9	5	x	x	11	4	x	x	11	6
	samotnie wychowujące co	15	14	1	0	15	13	1	0	15	14	0	0	12	11	0	0

najmniej jedno dziecko do 18 roku życia																		
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za lata 2012-2015.

Wśród niepełnosprawnych osoby długotrwale bezrobotne stanowią 75,5% wszystkich bezrobotnych niepełnosprawnych z Łomży. Najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni niepełnosprawni poprzednio pracujący. Na koniec 2015r. było ich 264, co stanowi aż 93,6% ogółem zarejestrowanych osób niepełnosprawnych.

Dokonując analizy bezrobotnych niepełnosprawnych według wieku należy stwierdzić, że największa liczba bezrobotnych w Łomży jest w wieku 55-59. Jest to grupa licząca na koniec 2015r. 81 osób, w tym 39 kobiet, co stanowi 28,7% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych z Łomży. Drugą najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 45-54, licząca 78 osób, w tym 45 kobiet, co stanowi 27,7% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych z Łomży.

Tabela Nr 6

Struktura wg wieku osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie	2012r.				2013r.				2014r.				2015r.				
	Bezrobotni niepełnospr.		Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnospr.		Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnospr.		Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotni niepełnospr.		Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		
	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	
Osoby będące w ewidencji osób bezrobotnych	358	171	50	22	370	179	49	26	353	168	42	19	282	130	44	19	
Wiek	18-24	13	7	1	1	13	7	1	1	14	7	0	0	7	6	2	0
	25-34	34	16	12	5	31	13	9	3	35	16	7	2	24	10	9	5
	35-44	55	27	14	5	52	28	15	9	46	22	14	7	48	25	7	4
	45-54	128	68	11	7	131	76	13	7	123	69	7	4	78	45	9	4
	55-59	100	53	10	4	108	55	11	6	96	48	13	6	81	39	12	5
	60 i więcej lat	28	x	2	x	35	0	0	0	39	6	1	0	44	5	5	1

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za lata 2012-2015r

W latach 2012 – 2015 najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. Na koniec 2015r. było ich razem 169 osób. Stanowili oni 60,0% omawianej kategorii bezrobotnych.

Z analizy powyższej struktury wynika, że 60,0% zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych posiada wykształcenie poniżej średniego. Z wykształceniem wyższym zarejestrowanych było tylko 17 osób bezrobotnych i 8 osób poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Tabela Nr 7

Struktura wg wykształcenia osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie	2012r.		2013r.		2014r.		2015r.		
	Bezrobotn i niepełnospr.	Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotn i niepełnospr.	Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotn i niepełnospr.	Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotn i niepełnospr.	Niepełnospr. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	
Osoby będące w ewidencji	358	50	370	49	353	42	282	44	
Wykształcenie	Wyższe	19	8	26	10	28	8	17	8
	Policealne i średnie zawodowe	94	15	94	7	91	9	83	11
	w tym specjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
	Średnie ogólnokształcące	26	5	22	2	25	3	13	2
	w tym specjalne	0	0	0	0	0	1	0	0

Zasadnicze zawodowe	105	13	119	20	108	12	83	12
w tym specjalne	5	2	3	1	5	0	5	0
Gimnazjalne (i poniżej)	2	0	2	0	5	0	3	0
w tym specjalne	0	0	0	0	2	0	0	0
Podstawowe i podstawowe nieukończone	112	9	107	10	99	10	83	11
w tym specjalne	3	0	6	1	7	1	5	1

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za lata 2012- 2015

Generalizując należy stwierdzić, że poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych z Łomży zarejestrowanych w Urzędzie jest na dość niskim poziomie. Niski poziom wykształcenia dodatkowo, obok uwarunkowań zdrowotnych, ogranicza istotnie możliwości skutecznej aktywizacji zawodowej tej grupy.

Tabela Nr 8

Struktura wg stopnia niepełnosprawności osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie		2012r.		2013r.		2014r.		2015r.	
		Bezrobotn i niepełnos	Niepełnos p. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotn i niepełnos	Niepełnos p. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotn i niepełnos	Niepełnos p. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotn i niepełnos	Niepełnos p. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji		358	50	370	49	353	42	282	44
Stopień niepełnos.	znaczny	5	3	3	4	4	7	2	6
	umiarkowany	52	32	59	28	47	29	36	33
	lekki	301	15	308	17	302	6	244	5
Rodzaj niepełnosprawności	Upośledzenie umysłowe	2	0	2	0	4	0	4	0
	Choroby psychiczne	37	10	41	7	37	7	38	6
	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	23	6	31	6	27	6	22	7
	Choroby narządu wzroku	22	6	26	4	30	4	22	3
	Upośledzenia narządu ruchu	160	12	167	16	149	8	109	12
	Epilepsja	8	2	8	3	9	3	9	3
	Choroby układu oddechowego i układu krążenia	38	3	30	2	31	1	34	3
	Choroby układu pokarmowego	8	0	9	0	8	0	8	0
	Choroby układu moczowo-płciowego	4	0	5	0	4	0	5	0
	Choroby neurologiczne	11	7	13	7	14	11	10	8
	Inne	45	4	37	3	40	2	21	2
	Nieustalony	0	0	1	1	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za lata 2012 - 2015

Wśród niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w Łomży w latach 2012- 2015 najczęściej osób posiadało stopień niepełnosprawności lekki. Na koniec 2015r. takich osób było 244. Grupa ta stanowiła 86,5% omawianej kategorii. Natomiast wśród niepełnosprawnych poszukujących pracy najczęściej osób posiadało umiarkowany stopień niepełnosprawności. Na koniec 2015r. takich osób było 33 czyli 75,0%. Rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, neurologiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, wzroku, upośledzenia narządu ruchu, epilepsja, choroby układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowo-płciowego.

Tak duży udział osób z lekkim stopniem niepełnosprawności jest szansą dla tej kategorii zarejestrowanych na skuteczną aktywizację zawodową pod warunkiem określenia właściwych kierunków kształcenia bądź przekwalifikowania. Istotne jest

również skorelowanie oczekiwań osób niepełnosprawnych i preferencji pracodawców skłonnych zatrudniać osoby niepełnosprawne.

Tabela Nr 9

Struktura wg stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie		2012r.		2013r.		2014r.		2015r.	
		Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.	Bezrobotni niepełnosp.	Niepełnosp. poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.
Osoby będące w ewidencji		358	50	370	49	353	42	282	44
Staż pracy ogółem	do 1 roku	31	2	31	5	37	6	30	3
	1-5	53	8	38	7	48	4	43	8
	5-10	44	10	48	6	41	4	34	6
	10-20	80	13	90	14	80	13	54	11
	20-30	102	8	103	7	100	4	80	7
	30 i więcej lat	25	1	35	2	24	2	23	1
	bez stażu	23	8	25	8	23	9	18	8
Wg czasu pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	24	2	19	3	19	1	25	3
	1-3	39	6	54	9	43	7	25	3
	3-6	58	7	57	4	44	8	24	7
	6-12	63	8	64	3	64	2	45	5
	12-24	73	15	70	11	71	8	59	5
	pow. 24 miesięcy	101	12	106	19	112	16	104	21

Źródło: Sprawozdanie MPIPS-07 za lata 2012- 2015

W latach 2012- 2015 najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni niepełnosprawni posiadający staż pracy 10-20 lat i 20-30 lat. Na koniec 2015r. grupa ta łącznie liczyła 134 osoby i stanowiła 47,5% omawianej kategorii bezrobotnych. Drugą co do liczebności jest grupa posiadająca staż pracy od 1 do 5 lat – 43 osoby (15,2%).

Najliczniejszą grupą bezrobotnych niepełnosprawnych wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2012- 2015 byli niepełnosprawni oczekujący na zatrudnienie powyżej 24 miesięcy. Na koniec omawianego okresu jej liczebność wynosiła 104 osoby i stanowiła 36,9,7% omawianej populacji bezrobotnych.

W ciągu 2015 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 383 bezrobotnych (w tym 177 kobiet) z terenu miasta Łomża. „Odptyw” bezrobotnych z ewidencji urzędu pracy wyniósł 456 osób był wyższy od „napływu” o 73 osoby. Główne przyczyny „odptywu” z bezrobocia przedstawiono w Tabeli Nr 10.

Tabela Nr 10

„Napływ” i „odptyw” osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu z Łomży

Wyszczególnienie		2011r.				2012r.				2013r.				2014r.				
		Bezrobotn i niepełnosp.		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp.		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp.		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		Bezrobotn i niepełnosp.		Niepełnosp . poszukuj. pracy i nie pozostaj. w zatrud.		
		O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K	
Osoby włączone do ewidencji osób bezrobotnych		452	229	33	14	431	220	32	12	424	193	43	14	383	177	41	13	
Osoby wyłączone z ewidencji osób bezrobotnych		412	202	38	19	431	223	31	8	445	209	55	22	456	206	48	20	
z tego	podjęcie pracy	185	83	0	0	194	98	0	0	187	77	0	0	186	74	0	0	
	z tego	praca subsydiowana	54	21	0	0	46	22	0	0	39	12	0	0	46	20	0	0
		praca niesubsydiowan a	131	62	0	0	148	76	0	0	148	65	0	0	140	54	0	0
	rozpoczęcie szkolenia	5	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	2	1	1	0	

rozpoczęcie stażu	33	20	3	2	32	22	2	2	56	36	4	1	24	12	5	2
rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	9	4	x	x	9	3	x	x	3	0	x	x	15	9	x	x
podjęcie nauki	2	1	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	2	1	x	x	3	1	x	x	6	3	x	x	1	0	0	0
rezygnacja lub niepotwierdzenie gotowości do pracy	46	14	29	13	51	29	26	5	47	21	30	11	53	31	25	9
utrata statusu osoby niepełnosprawnej	64	33	6	4	76	38	2	0	68	39	13	6	79	34	8	4
inne	66	45	0	0	65	31	1	1	75	33	8	4	96	45	9	5

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2012 - 2015.

Podstawowym powodem wyłączeń niepełnosprawnych z ewidencji bezrobotnych były podjęcia pracy oraz nie potwierdzenie gotowości do pracy. Urząd w miarę swoich możliwości oferował tym osobom pracę lub obejmował działaniami aktywizującymi. W 2015r. różnego rodzaju aktywnymi programami rynku pracy objętych zostało 87 bezrobotnych niepełnosprawnych, co stanowiło 19,1 % odpływu niepełnosprawnych bezrobotnych w tym okresie. W związku ze zmieniającą się strukturą zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych systematycznie zwiększa się liczba aktywizowanych osób niepełnosprawnych.

W 2015r. pracodawcy zgłosili do Urzędu 130 oferty pracy dla osób niepełnosprawnych z Łomży. Wśród tej liczby 29,2% ofert (38) stanowiły oferty pracy subsydiowanej.

Tabela Nr 11

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

Wyszczególnienie		2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej		132	176	123	130
z tego	staże	11	13	0	10
	przygotowanie zawodowe dorosłych	0	0	0	0
	prace społecznie użyteczne	7	4	0	0
	dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	0	0	0	0
	subsydiowanej	40	32	41	38
	z sektora publicznego	9	5	5	2
	sezonowej	10	7	39	45

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-07 za 2012- 2015r.

Na podstawie analizy zgłoszonych ofert pracy trudno jest określić oczekiwania lokalnych pracodawców co do grup zawodowych zatrudnianych osób niepełnosprawnych. W przeważającej większości są to pojedyncze propozycje pracy w poszczególnych zawodach. Trudno na tej podstawie próbować przewidzieć kierunki szkoleń i przekwalifikowań zawodowych dla tej kategorii klientów urzędu pracy, by ją skutecznie zawodowo zaktywizować. Nie bez znaczenia na zainteresowanie pracodawców osobami niepełnosprawnymi, jako pracownikami, wpływa bardzo niski stopień wykształcenia tej grupy oraz posiadane niskie kwalifikacje zawodowe. Jednakże należy również podkreślić fakt, że w ostatnich latach zwiększyła się ilość ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla osób niepełnosprawnych.

Reasumując. Istnieje szereg barier, które niekorzystnie wpływają na liczbę pracujących niepełnosprawnych w Łomży. Większość ma charakter systemowy. Przykładem może być niejasność i zmienność przepisów prawa, czy nieefektywny i nieadekwatny system kształcenia. Z drugiej strony mamy jednak do czynienia z barierami o charakterze jednostkowym takimi jak np. postawa wobec pracy, czy stereotypowe myślenie na temat osób niepełnosprawnych.

Niepokojące jest zwłaszcza to, że mimo znacznego wzrostu zatrudnienia wspieranego ze środków publicznych w ostatnich latach, większość osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wciąż pozostaje poza rynkiem pracy. Tymczasem aktywność zawodowa jest jednym z najlepszych sposobów na rehabilitację, wyjście z izolacji i ogólną poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych. Wyjątkowo źle pod względem zatrudnienia niepełnosprawnych jest w administracji publicznej. W łomżyńskich urzędach i instytucjach publicznych osoby niepełnosprawne stanowią średnio ok. 0,6% zatrudnionych, czyli 1/10 tego, co powinny. Pomimo, że niepełnosprawni mają pierwszeństwo przyjęcia do pracy w administracji publicznej pod warunkiem, że znajdą się w piątce najwyższej ocenionych kandydatów.

Przed zatrudnieniem osób niepełnosprawnych odstraszaają przedsiębiorców ciągle zmieniające się przepisy. To właśnie liczne i w dużej części niekorzystne zmiany prawa powodują, że już teraz coraz częściej rezygnują oni z prowadzenia zakładów

pracy chronionej i nie powstają nowe. Niewielkim pocieszeniem dla pracodawców wydaje się być zwiększenie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym, gdyż osoby te stanowią mniejszość wśród pracujących niepełnosprawnych. Co więcej, z całą pewnością nie zachęci to pracodawców do zatrudniania osób z większym stopniem niepełnosprawności (wynika to z ograniczonych możliwości ich zatrudnienia spowodowanych niepełnosprawnością).

Jest też druga strona medalu, o której w tym miejscu należy wspomnieć. Jest nią wykształcenie. Osoby niepełnosprawne wbrew tendencjom rynkowym i edukacyjnym, coraz częściej wybierają zasadnicze szkoły zawodowe. W konsekwencji, niepełnosprawni wciąż zdobywają zawody, na które istnieje bardzo małe zapotrzebowanie na łomżyńskim rynku pracy, a ich duży odsetek pozostaje poza rynkiem pracy zasilając szeregi świadczeniobiorców lub też wykonuje proste prace pomocnicze. Decyzje o wyborze konkretnej ścieżki kształcenia są przypadkowe, podporządkowane ofercie edukacyjnej (która jest zdecydowanie zbyt wąska), a nie możliwościom i zainteresowaniom.

Jednym z problemów, który składa się na ogólnie złą sytuację osób niepełnosprawnych na łomżyńskim rynku pracy jest typowe dla zdecydowanej większości zatrzymanie się ścieżki edukacyjnej na poziomie edukacji szkolnej. Osoby niepełnosprawne, w szczególności bierne zawodowo niezmiernie rzadko korzystają z form kształcenia ustawicznego. Z drugiej strony szkolenia te są bardzo często niedostosowane (np. bariery infrastrukturalne, zły dojazd) do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Podejmując działania aktywizujące osoby niepełnosprawne na łomżyńskim rynku pracy należało by w przyszłości zastosować przynajmniej trzy fundamentalne zasady nowego podejścia do problemu aktywizacji tych osób (niezależnie od rodzaju niepełnosprawności). Są to:

- **Gruntowna diagnoza** – działania muszą być oparte na znajomości potrzeb zarówno samych osób niepełnosprawnych, jak i ich otoczenia. W takim rozumieniu np. tematyka szkoleń powinna być dobierana na podstawie wiedzy o zapotrzebowaniu lokalnych pracodawców, a kierunki kształcenia w szkołach specjalnych powinny ewoluować wraz ze zmieniającą się specyfiką rynku pracy.
- **Indywidualizacja działań** – działania muszą mieć mniej masowy, a bardziej zindywidualizowany i dopasowany charakter. Badania pokazują, iż potrzeby i sytuacja osób niepełnosprawnych są bardzo różne. Z tego punktu widzenia bardziej efektywne będą te programy, które adresowane będą do mniejszej liczby osób, a traktować będą problem bardziej wnikliwie, niż programy skierowane do większej liczby osób, a działające tylko na najbardziej podstawowym wymiarze.
- **Kompleksowość działań** – działania muszą integrować różne obszary i formy wsparcia. Złożoność uwarunkowań aktywności zawodowej, implikuje taki sam charakter jej przeciwdziałań – skierowany na likwidowanie różnorodnych barier zarówno o charakterze wewnętrznym jak i zewnętrznym. W takim rozumieniu, bezcelowe jest organizowanie szkoleń dla niepełnosprawnych mieszkańców terenów wiejskich bez zapewnienia im możliwości dojazdu na nie, lub też organizowanie doradztwa zawodowego bez idącego w ślad za nim programu szkoleniowego. Kompleksowość działań powinna również odnosić się do włączania w proces aktywizacji różnych grup, np. pracodawców, pracowników instytucji rynku pracy, nie tylko samych niepełnosprawnych.
- **Łatwość obsługi** – warunki finansowania i udziału nie mogą stanowić kosztu i ryzyka większego od korzyści wynikających z partycypacji w działaniu.

5. Podejmowane działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

W 2015 roku realizowano wszystkie działania przewidziane ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zmierzające do ograniczenia zjawiska bezrobocia i towarzyszących mu negatywnych skutków społecznych.

Zgodnie z art. 9 ust.1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r., poz. 1049 z późn. zm.) do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy między innymi udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe. Dotyczy to również osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy. Osoby takie mają prawo do korzystania ze wszystkich usług i instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia.

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży, realizując swoje zadania ustawowe związane z ograniczaniem i przeciwdziałaniem bezrobociu, czynnie włącza się w rozwiązywanie problemów społecznych związanych z bezrobociem ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych i niepełnosprawnych. Struktura dotychczasowych celów polityki przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkiem była złożona i obejmowała i obejmuje łagodzenie skutków bezrobocia przez czasową aktywizację tych bezrobotnych w ramach aktywnych programów rynku pracy, tj.:

- roboty publiczne,
- prace interwencyjne,
- staże,
- szkolenia i przekwalifikowanie bezrobotnych,
- prace społecznie użyteczne,
- refundację wyposażenia /doposażenia stanowiska pracy,
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej,
- doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

W 2015 roku PUP w Łomży otrzymał na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej kwotę 13.369.900,00 zł, w tym na w tym na RPO WP 2014-2020 – 1.410.100,00 zł i na PO WER – 2.024.900,00zł.

Tabela nr 12 przedstawia liczbę skierowanych osób i wydatki na poszczególne faktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Tabela Nr 12

12 Liczba skierowanych osób i wydatki Funduszu Pracy na poszczególne formy przeciwdziałania bezrobociu w 2015 roku

Lp.	Wyszczególnienie wydatków	Liczba skierowanych osób wg sprawozdania MPiPS-01	Limit	Wydatki	% wykonania
1.	Szkolenia	84	295 638,00	303 960,74	102,815
2.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	127	2 540 000,00	2 540 000,00	100,000
3.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia	194*	2 680 000,00	2 680 000,00	100,000
4.	Spółdzielnie socjalne	4	160 000,00	147 995,85	92,497
5.	Prace interwencyjne	166	817 612,00	762 067,26	93,206
6.	Roboty publiczne	223	2 285 050,00	2 219 796,73	97,144
7.	Staże	521	3 124 300,00	3 118 819,92	99,825
8.	Prace społecznie - użyteczne	137	82 000,00	77 903,08	95,004
9.	Zatrudnienie wspierane	-	50 000,00	48 239,61	96,479
10.	Dofinansowanie wynagrodzenia powyżej 50 roku życia	33	380 700,00	347 122,73	91,180
11.	Bon szkoleniowy	9	37 500,00	28 406,74	75,751
12.	Bon stażowy	10	283 800,00	224 019,63	78,936
13.	Bon zatrudnieniowy	31	381 800,00	326 509,30	85,518
14.	Bon na zasiedlenie	26	232 500,00	232 500,00	100,000
15.	Aktywizacja i Integracja	20	19 000,00	18 733,00	98,595
OGÓLEM:		1585	13 369 900,00	13 076 074,59	97,802

* w 2015 roku faktycznie podpisano umowy ma refundację 134 stanowisk pracy.

Tabela nr 13 przedstawia uczestnictwo w aktywnych programach rynku pracy w 2014r. i osiągnięte rezultaty. Z uwagi na fakt, iż efektywność za 2015 rok obliczona będzie dopiero w kwietniu 2016 roku do analizy podano dane za 2014 rok.

Tabela Nr 13

Uczestnictwo w aktywnych programach rynku pracy w 2014r. i osiągnięte rezultaty

Wyszczególnienie	Ogółem			Kobiety			
	PUP	Łomża	Powiat Łomżyński	PUP	Łomża	Powiat Łomżyński	
Bezrobotni zarejestrowani ogółem w okresie sprawozdawczym	6 274	3 751	2 523	3 073	1 806	1 267	
Bezrobotni ogółem, którzy podjęli pracę w okresie sprawozdawczym za pośrednictwem PUP	3 455	2 143	1 312	1 586	980	606	
Efektywność %	78,03	81,66	73,26	75,73	80,29	69,57	
w tym osoby, które	rozpoczęły szkolenie	99	55	44	12	7	
	ukończyły szkolenie	93	52	41	12	7	
	podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia	78	43	35	10	6	
	efektywność %	83,87	82,69	85,37	83,33	85,71	80,00
	rozpoczęły staż	901	505	396	578	326	
	ukończyły staż	750	457	293	492	295	
	podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu stażu	509	321	188	341	212	
	efektywność %	67,87	70,24	64,16	69,31	71,86	65,48
	rozpoczęły prace interwencyjne	86	44	42	54	30	
	ukończyły prace interwencyjne	94	54	40	57	37	

podjęły pracę w trakcie lub po pracach interwencyjnych	85	52	33	51	36	15
efektywność %	90,42	96,30	82,50	89,47	97,30	75,00
rozpoczęły roboty publiczne	195	87	108	122	54	68
ukończyły roboty publiczne	150	66	84	89	39	50
podjęły pracę w trakcie lub po robotach publicznych	104	50	54	63	31	32
efektywność %	69,33	75,76	64,29	70,79	79,49	64,00
rozpoczęły prace społecznie użyteczne	149	47	102	114	38	76
ukończyły prace społecznie użyteczne	149	47	102	114	38	76
podjęły pracę w trakcie lub po ukończeniu prac społecznie użytecznych	11	7	4	9	6	3
efektywność %	7,38	14,89	3,92	7,89	15,79	3,95
skorzystały z usług poradnictwa indywidualnego	1 097	623	474	582	345	237
podjęły pracę po skorzystaniu z usług poradnictwa indywidualnego	990	570	420	542	323	219
efektywność %	90,24	91,49	88,60	93,13	93,62	92,41
rozpoczęły szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy	20	16	4	18	14	4
ukończyły szkolenie w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy	19	15	4	18	14	4
podjęły pracę w trakcie lub po zakończeniu szkolenia w klubie pracy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy	2	1	1	2	1	1
efektywność %	10,53	6,67	25,00	11,11	7,14	25,00
rozpoczęły zajęcia aktywizacyjne	36	21	15	22	15	7
ukończyły zajęcia aktywizacyjne	50	28	22	18	11	7
podjęły pracę w trakcie lub po zakończeniu zajęć aktywizacyjnych	30	17	13	9	5	4
efektywność %	60,00	60,71	59,09	50,00	45,45	57,14
zostały skierowane w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	149	100	49	39	30	9
podjęły pracę w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	149	100	49	39	30	9
efektywność %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
otrzymały dotacje na działalność gospodarczą	149	91	58	42	26	16
prowadziły działalność gospodarczą do momentu sporządzenia niniejszej informacji	149	91	58	42	26	16
efektywność %	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Źródło: Załącznik nr 6 do sprawozdania MPiPS-01 za 2014r., obliczenia własne.

Na 2016 rok PUP w Łomży otrzymał na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej środki Funduszu Pracy w kwocie 10.031.400,00 zł, w tym na RPO WP 2014-2020 – 1.237.259,00 zł i na PO WER – 2.204.378,00 zł. Tabele Nr 14 - 16 zawierają propozycje rozdysponowania tych środków w podziale na algorytm Funduszu Pracy, PO WER i RPO WP.

Tabela Nr 14

Propozycja podziału środków Funduszu Pracy na 2016 r. - (algorytm)

Lp.	Usługi i instrumenty rynku pracy	Zobowiązania z 2015 r.	Limit do podziału w 2016 r.	Limit ogółem / 3+4/	Przewidywana liczba osób objętych aktyw. w 2016 r.
1.	Szkolenia, w tym: umowy trójstronne, badania lekarskie, koszty dojazdu, finansowanie studiów podyplomowych	9 800,00	200 000,00	209 800,00	78
2.	Stáže, w tym badania lekarskie i koszty dojazdu	467 480,00	920 683,00	1 388 163,00	120
3.	Prace interwencyjne	212 000,00	375 200,00	587 200,00	60
4.	Roboty publiczne	487 000,00	1 704 300,00	2 191 300,00	130
5.	Zwrot składek ZUS dla spółdzielni socjalnych	-	100 000,00	100 000,00	20
6.	Zatrudnienie wspierane	5 920,00	29 080,00	35 000,00	5
7.	Refundacja kosztów doposażenia /wyposażenia st. pracy	-	800 000,00	800 000,00	40
8.	Dofinansowanie działalności gospodarczej	-	360 000,00	360 000,00	18
9.	Dofinansowanie zatrudnienia bezrobotnego powyżej 50 roku życia	115 000,00	277 500,00	392 500,00	30
10.	Bon szkoleniowy	-	28 800,00	28 800,00	5
11.	Bon stażowy	-	46 000,00	46 000,00	5
12.	Bon zatrudnieniowy	125 000,00	74 000,00	199 000,00	12
13.	Bon na zasiedlenie	-	75 000,00	75 000,00	10
14.	Prace społecznie użyteczne	-	80 000,00	80 000,00	40
15.	Program Aktywizacja i Integracja	-	19 000,00	19 000,00	20
16.	Jednorazowe środki na założenie spółdzielni socjalnej	-	78 000,00	78 000,00	5
	RAZEM	1 422 200,00	5 167 563,00	6 589 763,00	598

Tabela Nr 15

Propozycja podziału środków z POWER na 2016 r. -

Lp.	Usługi i instrumenty rynku pracy	Zobowiązania z 2015 r.	Limit do podziału w 2016 r.	Limit ogółem / 3+4/	Przewidywana liczba osób objętych aktyw. w 2016 r.
1.	Stáže, w tym badania lekarskie i koszty dojazdu	-	1 512 978,00	1 512 978,00	197
2.	Prace interwencyjne	-	178 900,00	178 900,00	31
3.	Dofinansowanie działalności gospodarczej	-	400 000,00	400 000,00	20
4.	Bon na zasiedlenie	-	112 500,00	112 500,00	15
	Razem	-	2 204 378,00	2 204 378,00	263

Tabela Nr 16

Propozycja podziału środków z RPO na 2016 r. -

Lp.	Usługi i instrumenty rynku pracy	Zobowiązania z 2015 r.	Limit do podziału w 2016 r.	Limit ogółem / 3+4/	Przewidywana liczba osób objętych aktyw. w 2016 r.
1.	Stáže, w tym badania lekarskie i koszty dojazdu	188 964,00	262 418,00	493 382,00	39
2.	Prace interwencyjne	56 298,00	87 579,00	143 877,00	15
3.	Dofinansowanie działalności gospodarczej	-	200 000,00	200 000,00	10
4.	Refundacja kosztów doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy	-	400 000,00	400 000,00	20
	Razem	245 262,00	991 997,00	1 237 259,00	84

PUP w Łomży w 2016 roku będzie realizował w partnerstwie z PUP w Kolnie i PUP w Zambrowie w ramach RPO WP projekt „Pendolino do zatrudnienia”. Wartość projektu dla PUP w Łomży wynosi: 1.214.500,00 zł, w tym wartość dofinansowania z EFS: 1.150.000,00 zł. W ramach projektu zaplanowano zaktywizowanie 135 osób bezrobotnych, w tym 40 w ramach prac interwencyjnych i 95 w ramach staży.

PUP w Łomży otrzymał na realizację zadań związanych z refundacją pracodawcom i przedsiębiorcom kosztów zatrudnienia skierowanych osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia ze środków Fundusz Pracy kwotę 8.573.400,00 zł, z tego na 2016 rok - 2.143.400,00 zł, na 2017 rok - 3.215.000,00 zł i 2018 rok - 3.215.000,00 zł. W 2016 roku na tę formę zaplanowano skierowanie 100 osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia.

Jest to nowa forma pomocy dla pracodawców chcących zatrudnić osoby bezrobotne poniżej 30 roku życia. Urząd może na podstawie zawartej umowy, przyznać pracodawcy lub przedsiębiorcy refundację przez okres 12 miesięcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia. Refundacja przysługuje w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych skierowanych bezrobotnych w miesiącu oraz kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (1850 zł) obowiązującej w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanego wynagrodzenia. Pracodawca lub przedsiębiorca zobowiązany jest do utrzymania w zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy skierowanego bezrobotnego przez okres, za który dokonywana jest refundacja oraz przez okres 12 miesięcy po zakończeniu tej refundacji. W przypadku niewywiązania się z warunków umowy w kwestii zatrudnienia osoby bezrobotnej pracodawca lub przedsiębiorca jest zobowiązany do zwrotu refundacji wynagrodzenia zgodnie z postanowieniami art. 150f ust. 4,6. ustawy.

Dofinansowanie wynagrodzenia jest udzielane zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy de minimis.

Łącznie PUP za otrzymane środki Funduszu Pracy zamierza zaktywizować 1180 osób bezrobotnych.

W trakcie roku budżetowego PUP w Łomży może składać do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wnioski o dodatkowe środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra, ale nie można przewidzieć ile środków Urząd otrzyma.

6. Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Krajowy Fundusz Szkoleniowy stanowi wydzieloną część Funduszu Pracy, przeznaczoną na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

W 2015 roku PUP w Łomży otrzymał na ten cel kwotę 898.000,00 zł, w tym z rezerwy Ministra 35.500,00 zł. W ramach tych środków pomoc otrzymało 92 pracodawców i przedsiębiorców na kształcenie ustawiczne 590 osób.

W 2016 roku PUP otrzymał z KFS środki w wysokości 421.000,00 zł. Na dzień 23 lutego 2016 roku środki te zostały zaangażowane na realizację następujących priorytetów:

Tabela Nr 17
Zaangażowanie środków KFS na 2016 rok

Priorytet	Kwota środków (w zł)	Liczba pracowników	Koszt jednostkowy (zł; środki/osoby)
a) wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego, tj. pozostającego w bezpośrednim związku z branżą lub zawodem, mającego na celu uzyskanie lub uaktualnienie kompetencji do celów zawodowych	397.112,00	257	1.545,18
b) wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników, którzy mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej	23.888,00	102	234,20
c) wsparcie młodych, nowozatrudnionych pracowników na podstawie umów, o których mowa w art. 150f ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	0	0	0
Ogółem	421.000,00	359	1.172,70

Z uwagi na wyczerpanie limitu PUP w Łomży zamierza wytapiać do Ministra Rodziny, Pracy i Społecznej o dodatkowe środki z rezerwy na kwotę w wysokości 906.213,16 zł według poniższego zestawienia.

Tabela Nr 18
Zapotrzebowanie PUP w Łomży Na środki KFS

Priorytet	Kwota środków (w zł)	Liczba pracowników	Koszt jednostkowy (zł; środki/osoby)
a) wsparcie kształcenia ustawicznego w branżach/zawodach, gdzie pracodawcy oferują miejsca pracy i jednocześnie zgłaszają trudności z zatrudnianiem pracowników	197.204,40	134	1.471,67
b) wsparcie kształcenia ustawicznego w branży transportowej w zawodach: kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, maszyniści kolejowi oraz w branży usług opiekuńczych	121.783,78	34	3.581,88
c) wsparcie kształcenia ustawicznego w branżach/przedsiębiorstwach restrukturyzowanych, np. w branży górnictwa węglowego, w celu utrzymania zatrudnienia	0	0	0
d) wsparcie kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych w celu utrzymania zatrudnienia	31.016,80	10	3,101,68
e) zaspokajanie zapotrzebowania powiatów, które będą wnioskowały o dodatkowe kwoty KFS na finansowanie kształcenia ustawicznego u pracodawców	556.208,18	318	1.749,08
Ogółem	906.213,16	496	1.798,82

Sporządził:
 Tomasz Szewczyk
 Łomża 19.02.2016r.

DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY

 Mieczysław Cierniak